

Til Mattilsynet

Mattias Bendiksen Lind

Anne Tjessem

Sigrunn Ness Johannesen

Berit Seljestokken

Elisabeth Myklebust

Tone Ingebrigtsen

Hege Skjåvik

Alta, 1.06.2020

Høringssvar – Forslag til forskrift om kontroll med lakselus i akvakulturanlegg

Dette er et samlet høringssvar for fiskehelsepersonell i fiskehelsenettverket som operer i PO12 og 13, Øst og Vest- Finnmark. Det presiseres at dette svaret ikke er på vegne av selskapene hvor den enkelte er ansatt, men at bakgrunnen for dette høringssvaret er med utgangspunktet som dyrehelsepersonell, og de utfordringene vi ser i forskriften som er foreslått.

§ 4 Grenser for nivåer av lakselus

I den enkelte produksjonseenheten skal det ikke være nivåer av lakselus som kan redusere fiskevelferden.»

Vi mener at også skottelus bør nevnes, men at oppdretter må ta ei vurdering av mengden opp mot velferd. Forslag til endring er å få inn skottelus også og at det bør stå «...skal det ikke være nivåer av lakselus eller skottelus som kan redusere fiskevelferden...» Det er vanskelig å si noe konkret om hva slags nivå av skottelus som gir velferdsmessige påkjenning på laks, så poenget er ikke å få inn at en skal avluse mot skottelus på en gitt grenseverdi. Infeksjon med skottelus kan være flyktig og det vil variere hvilket nivå en velger å avluse på, og slik bør det fortsette å være.

§7: Det er foreslått at fritaket for lusetelling siste to uker før slakt faller bort. I den forbindelse ønsker vi å gjøre oppmerksom på at ved lave sjøtemperaturer vil det oppstå konflikt med tilbakeholdelsestidene for bedøvelsesmidlene. Det virker lite hensiktsmessig å måtte avlive fisk for lusetelling dager før den går til slakt. Dersom § 11 blir stående er det også vesentlig med forutsigbarhet for om merden kan slaktes lukket eller åpent. Det må settes ett sluttidspunkt for luseovervåking, og vi foreslår at gjeldende regel med 14 dager før slakt opprettholdes.

§8: Det bør vurderes om også skottelus bør tas med i rapporteringen, gjerne som et valgfritt alternativ. Det telles allerede skottelus ved vanlig telling langs hele kysten, og for de 2 nordligste produksjonsområdene (12 og 13) er skottelusa iblant vel så utfordrende som lakselusa. Å få inn skottelus i tallmaterialet som hver uke sendes til lusedata, vil være et viktig verktøy for å holde oversikten og følge trender over ett større område.

§11 Transport og slakting

«Transport og slakting av fisk fra produksjonsenheter med gjennomsnittlig voksne hunnlus per fisk lik eller over

a) 0,5 i produksjonsenheter når lusegrensen for anlegget er 0,5 og

b) 0,2 i produksjonsenheter når lusegrensen for anlegget er 0,2, jf. § 4 andre ledd skal skje slik at lakselus og egg ikke slippes ut til omgivelsene.

Dersom fisken skal passere eller slaktemerdsettes i et område med en lusegrense på 0,2 voksne hunnlus, må fisken som skal transporteres eller slaktes komme fra en produksjonsenhet med mindre enn 0,2 voksne hunnlus i gjennomsnitt, dersom frakt og slakt skal skje åpent.

Mattilsynet kan kreve lukket transport og slakting også for fisk fra produksjonsenhet med under 0,5 eller 0,2 voksne hunnlus i gjennomsnitt per fisk. «

Gruppen er i utgangspunktet positive til begrensinger på utslipp av lus, både under transport og i forbindelse med ventemerdsetting. Samlet vil dette kunne begrense spredning av lus. Det er samtidig viktig å være klar over at per i dag er det ikke alle brønnbåter som har mulighet til å gå utslippsfritt over større avstander. Det er også mange lakselakterier som ikke har mulighet til direktelevering fra brønnbåt. Kravet vil også i seg selv oppta mye brønnbåtkapasitet, da mange båter blir liggende låst til slakteriene for levering. Dersom forskriften trer i kraft umiddelbart, vil behandlingsfrekvens på slakteklar laks øke, da mange vil bli nødt til å avluse i forkant av slakting for å komme unna kravet om utslippsfri transport eller direktelevering.

Avlusing av stor laks er forbundet med større risiko ved de fleste avlusingsmetodene, og det å ha muligheten til å kunne velge slakting fremfor behandling er en nødvendighet.

Gruppen mener at det må gis en overgangstid for denne bestemmelsen, slik at transportenhetene er klare med filter og direkteslakting på slakteriene. Skulle det ikke bli gitt en overgangsperiode tror vi det vil kunne fremtvinge flere risikofylte avlusinger.

1.januar 2021 trer kravet om behandling av vann ut av transportenheter i kraft, og da også muligheten for å ta bort lus når transportøren går til slakteri. Gruppen mener at overgang til ny bestemmelse om lus på fisk under transport ikke bør tre i kraft før kravet om behandling av transportvann fra brønnbåter trer i kraft. Tilsvarende overgangstid bør gis lakselakterier, slik at de kan bli rigget for direktelevering. Dette vil gi næringen en forutsigbarhet og tid til omstilling.

§17 Dispensasjon

Mattilsynet kan i helt spesielle situasjoner dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen. Mattilsynet kan ikke dispensere fra § 4 første ledd eller § 6 andre ledd, som er gitt med hjemmel i bare dyrevelferdsloven.

I høringsbrevet står det beskrevet at dispensasjon kun kan gis i «særskilte tilfeller», og det er lagt til grunn å ha en høyere terskel enn tidligere på dispensasjon. Bestemmelser i §4 og 6 er hjemlet kun i

dyrevelferdsloven og kan ikke dispenseres, da bestemmelsene er minimumskrav som speiler beskyttelsesnivået i loven.

Det er ei utfordrende tid i næringen i forhold til lus og behandlinger, og denne nye forskriften kommer med en del innskjerpinger. Det bør åpnes opp for at i enkelte tilfeller kommer velferden for laksen foran absolutte lusegrenser.

For aktørene i nord er det en spesiell utfordring i dette med å håndtere fisk og lave temperaturer. Perioden med temperaturer under 7 °C i PO12 og 13, varer fra oktober til juni/juli i normale tilfeller. Det er kjent kunnskap at håndtering på lave temperaturer, og spesielt synkende temperaturer, øker risikoen hudskader/infeksjoner i hud, og kan gi nedsatt fiskevelferd i en lengre periode om skaden først er skjedd. Antall mulige behandlingsmetoder for aktørene lengst nord ved lave temperaturer er det allerede kommet innskjerpinger på; Endringer som kom av Akvakulturdriftsforskriften §15b (innført januar 2019, uten omstillingsperiode) gjør at behandling i presenning stort sett ikke er mulig lenger. I den nye tiltaksveilederen står det også at mekanisk behandling bør unngås under 7 °C, behandling i brønnbåt vil også føre til stor grad av håndtering av fisken. Og det stilles også spørsmålsteget ved termisk behandling på lave temperaturer. Generelt er håndtering, selv bare det å trenge fisken, noe man ønsker å unngå i de kaldeste vintermånedene.

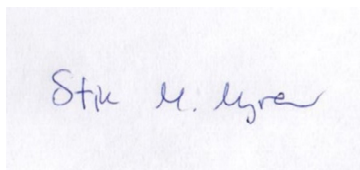
Summen blir at handlingsrommet lengst nord ikke er stort, og forsert slakting/slakting på lusetall blir benyttet som tiltak mot lusa.

Et potensielt økende behov for avlusning av slaktefisk for å holde seg under ny lusegrense i forkant av slakt- og slakteføring, vil dermed være betydelig mer krevende for aktører i nord i disse vintermånedene. Samtidig så er det godt dokumentert at luselarvenes evne til å infisere nye laks er svært liten ved temperaturer under 4 grader. Risikoen for spredning av luselarver er lav, og risikoen for behandling av fisk er stor. Det burde åpnes opp for en oppmykning av regelverket spesielt i månedene februar-mars-april som hensyntar disse forholdene, og hvor det er mulig å gjøre en faglig forankret vurdering av reell smittespredning, og finne løsninger som vil ivareta både velferd og smittepredning av lus.

Vi ber derfor Mattilsynet tenke godt gjennom hvilken linje en vil legge seg på i forhold til dispensasjoner. Spesielt om det punktet vi har nevnt tidligere, med krav til lusenivå ved slakting, tres ikraft umiddelbart etter den nye luseforskriften vedtas.

Avslutningsvis vil gruppen som representerer fiskehelsepersonell lengst nord i landet presisere viktigheten med et mattilsyn som opererer likt langs hele kysten. Men det er også viktig å vite at det fra oppdrett lengst i sør til oppdrett lengst i nord, vil ha ulike utfordringer som antakeligvis må vektlegges forskjellig.

Mvh

Stine Mari Myren

Koordinator PO12/13, på vegne av Fiskehelsenettverket Finnmark/PO12 og 13.